

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **B. S.**, zastoupen Mgr. Petrem Rudlovčákem, advokátem se sídlem Revoluční 1082/8, 110 00 Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky,** se sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 4. 2015, č. j. OAM-490/ZA-ZA15-ZA04-2014, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 2. 2018, č. j. 2 Az 12/2015 - 47,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 2. 2018, č. j. 2 Az 12/2015 - 47, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 2. 4. 2015, č. j. OAM-490/ZA-ZA15-ZA04-2014 (dále jen „napadené rozhodnutí“), žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném do 9. 12. 2015 (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) dne 4. 5. 2015 žalobu, v níž uváděl, že bydlí na adrese S. 1678/20 v P., což byla adresa hlášeného pobytu žalobce dle § 77 zákona o azylu. Na tuto adresu mu soud doručil dne 3. 6. 2015 vyjádření žalovaného k žalobě.

[3] Dne 30. 6. 2017 zaslal žalobce soudu rozsudek o osvojení syna a stále uváděl své bydliště na adrese S. v P.. Dne 8. 1. 2018 zaslal městský soud žalobci vyrozumění o složení senátu, ale zásilka se mu vrátila s tím, že se žalobce odstěhoval. Městský soud proto provedl kontrolu z evidenční karty žadatele o azyl a zjistil, že adresa hlášeného pobytu žalobce je stále S. 1678/20, P. 6. Zaslal proto na tuto adresu žalobci předvolání k ústnímu jednání a opět se zásilka vrátila s tím, že se žalobce odstěhoval. Městský soud se dotázal žalovaného na adresu pobytu žalobce, přičemž žalovaný potvrdil, že žalobce má hlášeny pobyt (od 7. 1. 2015 až do 24. 8. 2019) na adrese S. 1678/20 v P. a není mu známo jiné místo pobytu žalobce.

[4] Městský soud usnesením ze dne 29. 1. 2018, č. j. 2 Azs 12/2015 – 43, ustanovil žalobci pro řízení o žalobě opatrovnici (toto usnesení žalobci doručoval vyvěšením na úřední desce dle § 50l o. s. ř.) a následně usnesením ze dne 23. 2. 2018, č. j. 2 Az 12/2015 - 47 (dále jen „napadené usnesení“), řízení o žalobě zastavil podle § 33 písm. e) zákona o azylu.

[5] Napadené usnesení bylo doručeno ustanovené opatrovnici dne 27. 2. 2018, přičemž ta ještě téhož dne obratem městskému soudu sdělila, že ji téhož dne ráno, po získání informací u soudu, kontaktoval žalobce a jeho adresa pobytu je B. 702/41, X P. 9 – Č. M.. Městský soud však měl již řízení za pravomocně zastavené doručením usnesení o zastavení řízení opatrovnici, o čemž žalobce informoval 1. 3. 2018.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[6] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl v záhlaví označené usnesení městského soudu kasační stížností, kterou opírá o důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. b) a e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), a navrhuje zdejšímu soudu, aby napadené usnesení zrušil.

[7] Stěžovatel tvrdí, že v srpnu 2017 se přestěhoval do bytu na adrese B. 702/41, X P. 9 – Č. M., přičemž tuto skutečnost sdělil žalovanému při prodlužování platnosti cestovního průkazu totožnosti, k němuž dochází zhruba každé dva měsíce. Pokud tedy žalovaný sdělil městskému soudu, že neví, kde se stěžovatel nachází, nebylo to pravdivé. Stěžovatel nezpochybňuje, že soudu neoznámil změnu své adresy, nicméně to bylo způsobeno tím, že neměl v řízení zástupce s právním vzděláním, a domnívá se, že pochybení se dopustil zejména žalovaný. Ve správním spise se nenachází ani komunikace s městským soudem (kdy se soud dotazoval na adresu pobytu stěžovatele), ani záznamy o pravidelném prodlužování cestovního průkazu stěžovatele. Stěžovatel si jej prodlužoval také na přelomu srpna a září 2017, kdy žalovanému sdělil svou novou adresu – to však nemůže Nejvyššímu správnímu soudu nijak doložit, když ve správním spise k tomu chybí podklady. Tato okolnost by ale měla jít k tíži žalovaného.

[8] Zastavení řízení městským soudem nebylo v souladu se smyslem a účelem § 33 písm. e) zákona o azylu, které dle stěžovatele míří na případy, kdy žalobce není zcela dostupný a je objektivně zřejmé, že se o řízení nestará a nemá zájem v něm pokračovat. Stěžovatel však má zájem v řízení pokračovat a docílit soudního přezkumu rozhodnutí o zamítnutí své žádosti o mezinárodní ochranu.

[9] Stěžovatel dále poukazuje na skutečnost, že v mezidobí osvojil M. A., který má v ČR udělen azyl a je ve stavu těžké invalidity odkázán na péči rodičů. I kdyby tedy bylo rozhodnutí žalovaného v souladu se zákonem, ke dni podání kasační stížnosti již stěžovatel splňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 13 odst. 1 zákona o azylu.

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že kasační námitky jsou irelevantní, neboť městský soud náležitě zjišťoval adresu místa pobytu stěžovatele, přičemž žalovaný poskytl dostatečnou součinnost a sdělil mu adresu hlášeného pobytu stěžovatele. Dle evidence žalovaného nahlásil stěžovatel novou adresu pobytu až dne 6. 3. 2018, proto ji žalovaný nemohl soudu sdělit dříve. Je povinností stěžovatele, aby si přebíral listovní zásilky a hlásil veškeré změny adresy včas a řádně správnímu orgánu i soudu. Žalovaný tudíž nepochybil. Dále podotýká, že péče o postiženého syna není novou skutečností, neboť byla již posuzována, přičemž adoptovaný syn má matku, která o něj pečuje a stěžovatel je pouze jejím manželem, a to až od roku 2014.

[11] Stěžovatel reagoval na vyjádření žalovaného replikou, v níž tvrdí, že změnu adresy pobytu nahlásil žalovanému nejpozději v září 2017, když si prodlužoval platnost svého cestovního průkazu. Jelikož při prodloužení průkazu je cizinci vydán nový průkaz a starý je zároveň odevzdán, nemůže stěžovatel průkaz ze září 2017 předložit. Ve správním spise však většina žádostí o prodloužení průkazu chybí, žalovaný tudíž při vedení spisu pochybil. Stěžovatel proto navrhuje, aby se Nejvyšší správní soud dotázal žalovaného, z jakého důvodu ve spise chybí příslušné doklady, či vyslechl odpovědného zástupce žalovaného. Stěžovatel tvrdí, že za účelem zajištění převzetí listovních zásilek si na příslušné pobočce České pošty a.s. nahlásil novou adresu, kam mu měly být v rámci placené služby dosílány všechny zásilky. Stěžovatel se pokusí dohledat doklad od objednání této služby, případně navrhuje Nejvyššímu správnímu soudu dotázat se u příslušné pobočky České pošty a. s. Dále považuje za liché tvrzení žalovaného, že není biologickým otcem M. A., neboť jej řádně osvojil na základě pravomocného rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6. Dítě osvojené manželem má postavení společného dítěte a český právní řád nečiní rozdíly mezi dítětem biologickým a osvojeným. Jelikož replika neobsahovala žádnou pro věc relevantní argumentaci (k tomu viz níže), nezasílal ji Nejvyšší správní soud na vědomí žalovanému.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou.

[13] Nejvyšší správní soud se ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[14] Přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je -kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce jako obecného poslání správního soudnictví - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k

určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování činnosti krajských soudů.

[15] K pojmu přesahu vlastních zájmů stěžovatele se Nejvyšší správní soud v rámci své rozhodovací činnosti již dříve vyslovil. V usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 (všechna zde cit. rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz), stanovil, v jakých typových případech je dán přesah vlastních zájmů stěžovatele. O přijatelnou kasační stížnost se může jednat v případě, že se kasační stížnost týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu nebo jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může nastat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost bude přijatelná také pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat především tehdy, nerespektoval-li krajský soud ustálenou judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby byla důvodem přijatelnosti kasační stížnosti.

[16] Aplikací kritérií uvedených v citovaném usnesení na projednávanou věc dospěl Nejvyšší správní soud k závěru o přijatelnosti kasační stížnosti, neboť stěžovatel namítá vady spočívající v zásadním procesním pochybení soudu (odepření přístupu k soudu), které má dopad do jeho hmotných práv. Současně v daném případě došlo k pochybení soudu při výkladu § 33e zákona o azylu.

[17] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom sám shledal vady uvedené v odstavci 4, k nimž musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[18] Dle § 33 písm. e) zákona o azylu, *[s]oud řízení zastaví, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany (žalobce) se nezdržuje v místě hlášeného pobytu a jeho změnu soudu neoznámil*.

[19] Podle § 77 zákona o azylu *(1) Místem hlášeného pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany je azylové zařízení, do něhož je ministerstvem umístěn. (2) Žadatel o udělení mezinárodní ochrany žádá o změnu hlášeného pobytu písemnou žádostí podanou ministerstvu. K žádosti připojí písemné potvrzení obsahující souhlas vlastníka objektu, který je označen číslem popisným nebo evidenčním, popřípadě orientačním číslem, a který je určen k bydlení nebo*

ubytování, nebo jeho vymezené části, s ohlášením změny místa pobytu; je-li vlastníkem právnická osoba, v potvrzení uvede svou obchodní firmu nebo název, sídlo a identifikační číslo osoby, potvrzení dále opatří otiskem svého razítka a jménem, popřípadě jmény, příjmením a podpisem oprávněné osoby (statutárního orgánu). (...) (4) Při ohlášení změny místa pobytu je žadatel o udělení mezinárodní ochrany povinen a) sdělit vyplněním přihlašovacího tiskopisu příjmení, jméno, den, měsíc, rok a místo narození, státní občanství, trvalé bydliště v zahraničí, číslo průkazu žadatele o udělení mezinárodní ochrany a předpokládanou dobu ubytování, b) předložit potvrzení podle odstavce 2. Potvrzení musí být opatřeno úředně ověřeným podpisem vlastníka. Podmínka úředního ověření podpisu neplatí, pokud vlastník podepíše potvrzení před pracovníkem ministerstva a současně předloží doklad totožnosti, c) předložit průkaz žadatele o udělení mezinárodní ochrany. (5) Nové místo pobytu se dnem přihlášení stává místem hlášeného pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany. (...).

[20] Dle údajů vyplývajících z evidenční karty žadatele měl stěžovatel v době podání žaloby i v době zastavení řízení městským soudem hlášen pobyt na adrese S. 1678/20, P. 6. Z předloženého správního spisu vyplývá, že stěžovatel požádal o změnu místa hlášeného pobytu v souladu se shora citovaným ustanovením § 77 zákona o azylu až dne 6. 3. 2018, tedy po podání kasační stížnosti. Teprve zde nesporně podal žádost a doložil doklady požadované zákonem ke změně místa hlášeného pobytu. Správní spis je žalovaným řádně veden a číslován a z ničeho neplyne, že by v něm nějaké listiny chyběly.

[21] Jak je přitom zřejmé z dikce zákona, k řádnému podání žádosti o změnu místa hlášeného pobytu nedochází vyznačením do cestovního průkazu totožnosti žadatele, nýbrž vyplněním příslušného tiskopisu žádosti a doložením požadovaných příloh (viz § 77 odst. 2 a 4 zákona o azylu). Doložit řádné ohlášení místa pobytu by tak stěžovatel nemohl pouhým předložením cestovního průkazu totožnosti. Stěžovatel ani podle svých slov není schopen doložit, že změnu místa hlášeného pobytu oznámil žalovanému, přičemž jeho tvrzení působí nevěrohodně i z důvodu, že se tak dle jeho slov mělo stát při prodloužení cestovního průkazu totožnosti někdy na přelomu srpna a září 2017, avšak z evidence žalovaného o žadatelích o udělení mezinárodní ochrany vyplývá, že k prodloužení platnosti průkazu stěžovatele došlo dne 4. 7. 2017 a poté až dne 3. 10. 2017. Nemohlo se tak tedy stát v srpnu ani v září, jak stěžovatel tvrdí. Jelikož tvrzení stěžovatele jsou v tomto rozsahu zcela nepodložená, nemůže Nejvyšší správní soud vycházet ze skutečností jím tvrzených. K prokázání těchto skutečností nebyly ani provedeny stěžovatelem navržené důkazy, které jsou pro posuzovanou věc zcela irelevantní, jak bude vysvětleno níže.

[22] Přestože se Nejvyšší správní soud neztotožnil s argumentací stěžovatele, dle níž se pochybení dopustil primárně žalovaný, neboť stěžovatel mu sdělil novou adresu pobytu již v srpnu či září 2017, dospěl k závěru, že v daném případě nebyly splněny podmínky pro zastavení řízení podle § 33 písm. e) zákona o azylu.

[23] Ust. § 33 zákona o azylu umožňuje soudu zastavit řízení ve věci mezinárodní ochrany v případě existence některé ze skutečností uvedených pod písm. a) až e). Pod písm. a), c) a d) jsou uvedeny skutečnosti objektivní povahy (smrt žadatele, neoprávněný vstup na území jiného státu a udělení státního občanství České republiky), zatímco pod písm. b) a e) skutečnosti související s místem pobytu žadatele. Jelikož prima facie není ze srovnání znění písm. b) a e) zřejmé, jaký je mezi oběma ustanoveními vzájemný vztah, zabýval se

Nejvyšší správní soud touto otázkou podrobně, a to např. v rozsudku ze dne 21. 8. 2009, č. j. 1 Azs 38/2009 – 48, na který lze pro úplnost odkázat, a to včetně judikatury tam uvedené.

[24] Nejvyšší správní soud v uvedeném rozsudku vymezil podmínky, za nichž lze aplikovat § 33 písm. e) zákona o azylu. Lze tak učinit pouze za situace, kdy žadatel a) změní místo hlášeného pobytu v souladu s § 77 zákona o azylu, b) neoznámí jeho změnu soudu a c) ještě se na něm nezdržuje. Jak bylo již uvedeno, stěžovatel řádně provedl změnu svého hlášeného pobytu až dne 6. 3. 2018, čili po podání kasační stížnosti. Nebyla tak splněna hned první ze tří kumulativních podmínek pro zastavení řízení podle § 33 písm. e) zákona o azylu. *„Pokud se totiž žadatel nezdržuje v místě hlášeného pobytu, ale zdržuje se na jiné adrese, přičemž nepostupoval v souladu s § 77 zákona o azylu, nedošlo ke změně hlášeného pobytu (srov. užité slovo „jeho"), jíž by měl soudu oznámit"* (bod [18] odkazovaného rozsudku č. j. 1 Azs 38/2009 – 48). Stěžovatel měl místo hlášeného pobytu ve smyslu § 77 zákona o azylu na adrese S. 1678/20, P. 6, a byť se na něm nezdržoval, nemohlo dojít k zastavení řízení podle § 33 písm. e) téhož zákona, neboť toto místo hlášeného pobytu se v průběhu řízení před městským soudem nezměnilo.

[25] Jelikož městský soud aplikoval ustanovení § 33 písm. e) zákona o azylu, aniž by pro to byly splněny zákonné podmínky, odepřel tím stěžovateli nezákonně právo na přístup k soudu. To je umocněno ještě i skutečností, že v den doručení napadeného usnesení již byl soudu znám pobyt stěžovatele, a nebyly tak splněny ani podmínky pro trvání ustanovení opatrovnice, jíž bylo napadené usnesení doručeno.

[26] Nejvyšší správní soud toliko pro úplnost podotýká, že na samotné podmínky aplikace § 33 písm. e) zákona o azylu vymezené rozsudkem č. j. 1 Azs 38/2009 – 48 nemá vliv skutečnost, že oproti tam posuzovanému případu, kdy stěžovatel již nebyl v postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany (viz bod [21] odkazovaného rozsudku), v nyní projednávané věci stěžovateli nadále toto postavení svědčilo, neboť žaloba i kasační stížnost mají ze zákona odkladný účinek (§ 32 odst. 5 zákona o azylu).

[27] Námitky týkající se merita věci (tedy toho, zda je napadené rozhodnutí žalovaného v souladu se zákonem a jaké skutečnosti má městský soudu při jeho přezkumu zohlednit) nepřísluší Nejvyššímu správnímu soudu v tomto řízení jakkoliv posuzovat, neboť by to bylo předčasné.

IV. Závěr a náklady řízení

[28] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první, část věty před středníkem s. ř. s.); v něm je městský soud vázán právním názorem vysloveným v rozsudku Nejvyššího správního soudu (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[29] Městský soud posléze v novém rozhodnutí o návrhu ve věci samé rozhodne také o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. srpna 2018

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu